

سرشناسه: هرن، برلیان. ج.
عنوان و نام پدیدآور ارتباطات میان فرهنگی:
نظریه و کاربرد تالیف برایان جی هرون،
باری تومالین؛ ترجمه محمدحسین شعاعی
مشخصات نشر: ۴۳۴ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۸۷۱-۱
موضوع: ارتباط میان فرهنگی
شناسه افزوده: تالیین، باری، ۱۹۴۲، م.
شناسه افزوده: شعاعی، محمدحسین، ۱۳۶۸، مترجم
شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق(ع)
ردیبندی کنگره: QC 16
ردیبندی دیوبی: ۵۳۰/۹۱۲
شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۰۸۱۰۵

ارتباطات میان فرهنگی نظریه ها و کاربرد

برایان جی. هورن - باری تومالین
ترجمه: دکتر محمد حسین شعاع

ارتباطات میان فرهنگی

نظریه‌ها و کاربرد

مؤلفان: برايان جي هورن و باري تومالين

ترجمه: دکتر محمدحسین شعاعی

ناشر: دانشگاه امام صادق علیه السلام

صفحه‌آرا و ویراستار ادبی: رضا عبدالله بجندی

طراح جلد و مشاور هنری: رسول خسروی‌گی

نمایه‌ساز و ناظر نسخه پردازی و چاپ: رضا دیبا

چاپ و صحافی: چاپ سپیدان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۸۲۱-۱

چاپ اول: ۱۴۰۰

قیمت: ۹۰۰/۹۵۰ ریال

پنجمین ۱۴۰۱

۱۴۰۰/۰۷/۱۷

* فروشگاه مرکزی تهران

۸۸۳۷۰۵۷۰۷۸

فروشگاه کتاب کلوب
۰۹۱۵۰۵۶۰۶۷۶*

فروشگاه آنلاین
۰۹۱۵۰۵۶۰۶۷۶

فروشگاه اینترنتی:

www.press.isu.ac.ir

E-mail: pub@isu.ac.ir

تمام حقوق محفوظ است، هیچ بخشی از این کتاب بدون اجازه مکتوب ناشر قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی ارجمند چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا و انتقال در فضای مجازی نمی باشد.
این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

فهرست مطالب اجمالی

سخن ناشر.....	۲۳
پیشگفتار.....	۲۵
مقدمه	۳۱
سپاسگزاری ها	۳۳
فصل اول. ارتباطات میان فرهنگی چیست؟.....	۳۵
فصل دوم. اندیشمندان بر جسته در ارتباطات فرهنگی (۱)	۵۹
فصل سوم. اندیشمندان بر جسته ارتباطات میان فرهنگی (۲)	۹۵
فصل چهارم. استفاده بین المللی از زبان انگلیسی	۱۱۵
فصل پنجم. رشد مهارت های ارتباطات میان فرهنگی	۱۳۵
فصل ششم. انتخاب و آمادگی برای مأموریت های خارجی	۱۶۱
فصل هفتم. رهبری در عرصه میان فرهنگی	۱۹۵
فصل هشتم. تشکیل تیم و کار تیمی بین المللی	۲۱۷
فصل نهم. تأثیر فرهنگ بر مذاکرات بین المللی	۲۴۵
فصل دهم. چند فرهنگ گرایی و تنوع	۲۸۳
فصل یازدهم. جهانی سازی و تأثیر آن بر فرهنگ	۳۰۵
فصل دوازدهم. دیپلماسی فرهنگی و برنامه سازی ملی	۳۲۵

۴ □ ارتباطات میان فرهنگی: نظریه و کاربرد

فصل سیزدهم. انتقال مهارت‌ها، فناوری و دانش	۳۴۷
فصل چهاردهم. پروفایل فرهنگی و طبقه‌بندی	۳۷۱
فصل پانزدهم. آموزش ارتباطات میان‌فرهنگی	۳۹۱
نمايه.....	۴۱۷

فهرست مطالب

۲۳	سخن ناشر.....
۲۵	پیشگفتار.....
۳۱	مقدمه .....
۳۳	سپاسگزاری ها .....
۳۵	فصل اول. ارتباطات میان فرهنگی چیست؟.....
۳۵	مقدمه.....
۳۶	چگونه زبان شناسی بر ارتباطات تأثیر می گذارد؟ .....
۳۶	نشانه شناسی .....
۳۷	زبان و اندیشه .....
۳۹	تعریف فرنگ .....
۴۱	تمثیل کوه یخی اوبرگ .....
۴۱	فرهنگ سازمانی .....
۴۲	سبک های ارتباطی .....
۴۳	مستقیم / غیر مستقیم .....
۴۴	ارتباط گران جزئی خواه یا کلی گو .....
۴۴	چه / چرا - چرا / چه .....
۴۶	ارتباطات گران احساسی / خنثی .....
۴۶	سریع / آهسته .....
۴۷	دلالت های رفتاری .....
۴۷	موانع ارتباطات مؤثر .....

۴۹	قوم‌مداری
۵۰	تئوچ فرهنگی
۵۰	فرض بر شباهت با فرهنگ خود
۵۱	قالب‌های کلیشه‌ای
۵۲	ادراک
۵۶	خلاصه
۵۸	منابع
۵۸	منابع جهت مطالعه بیشتر
۵۹	فصل دوم. اندیشمندان بر جسته در ارتباطات فرهنگی (۱)
۶۰	مقدمه
۶۱	ارتباطات بازمینه بالا و پایین
۶۳	فرهنگ‌های تک‌زمانه و چندزمانه
۶۴	فرهنگ تک‌زمانه
۶۵	فرهنگ‌های چندزمانه
۶۹	قلمره (فضا)
۷۱	گیرت هافستد
۷۴	شاخص فاصله قدرت
۷۶	فردگرایی - جمع‌گرایی
۷۷	شاخص مردانگی و زنانگی
۷۹	شاخص اجتناب از عدم اطمینان
۸۱	جهت‌گیری بلندمدت در برابر جهت‌گیری کوتاه‌مدت
۸۵	ششمین بُعد هافستد
۸۶	ظواهر فرنگ
۸۶	نمادها
۸۷	قهرمانان
۸۷	آداب و رسوم و مناسک
۸۷	ارزش‌ها
۸۷	به پژوهش هافستد امروزه چگونه نگریسته می‌شود؟

فهرست مطالب □ ۷

۱) نیاز بیشتر به روزرسانی تجزیه و تحلیل‌ها	۸۸
۲) بسیار کمی بودن ..... ۳) بیش از حد غربی‌گرا..... ۴) جهت‌گیری سیاسی..... ۵) ابعاد بسیار کم و محدود..... ۶) روش‌شناسی	۸۸
پس از هافت‌تاد ..... خلاصه	۹۰
منابع	۹۱
منابع جهت مطالعه بیشتر	۹۳
فصل سوم. اندیشمندان بر جسته ارتباطات میان فرهنگی (۲)	۹۵
فون ترامپینارس	۹۵
معنای فرهنگ	۹۶
روابط با دیگران	۹۷
بُعد ۱: جهان‌گرایی در برابر خاص‌گرایی	۹۷
بُعد ۲: فردگرایی در برابر جمع‌گرایی	۹۷
بُعد ۳: عاطفی در برابر خشی	۹۸
بُعد ۴: عام در مقابل خاص	۹۸
بُعد ۵: دستاورد در برابر استناد	۹۹
ارتباط با زمان	۱۰۰
رابطه انسان با طبیعت	۱۰۱
مفهوم فرهنگ در لایه‌ها	۱۰۲
انتقاد از تحقیقات ترامپینارس	۱۰۲
جان مول	۱۰۳
سازمان	۱۰۳
رهبری	۱۰۴
نقشه مول	۱۰۴
نقشه مول	۱۰۵

ریچارد لوئیس	۱۰۶
فرهنگ و زبان	۱۰۹
نگرش به زمان	۱۰۹
میلتون بنت	۱۱۰
مراحل نسبی گرایی قومی	۱۱۲
خلاصه	۱۱۲
منابع	۱۱۳
منابع جهت مطالعه بیشتر	۱۱۴
فصل چهارم. استفاده بین المللی از زبان انگلیسی	۱۱۵
زبان ترکیبی	۱۱۸
مزیت‌های زبان انگلیسی به عنوان زبان بین المللی	۱۱۹
معایب زبان انگلیسی به عنوان زبان بین المللی	۱۲۰
زبان‌های مصنوعی	۱۲۳
زبان انگلیسی مناطق آزاد	۱۲۴
ترکیب زبان انگلیسی	۱۲۵
انگلیسی- هندی	۱۲۶
انگلیسی سنگاپوری	۱۲۶
انگلیسی استرالیایی	۱۲۷
انگلیسی آمریکایی	۱۲۷
انگلیسی استاندارد	۱۲۸
رقباء زبان انگلیسی به عنوان زبان بین المللی	۱۲۹
افول آموزش زبان در انگلستان	۱۳۰
خلاصه	۱۳۲
منابع	۱۳۳
منابع بیشتر برای مطالعه	۱۳۳
فصل پنجم. رشد مهارت‌های ارتباطات میان فرهنگی	۱۳۵
زبان	۱۳۶
سرعت	۱۳۶

۹ فهرست مطالب

۱۳۶	تکیه
۱۳۷	آهنگ و درجه صدا
۱۳۷	سکوت و زمان‌بندی
۱۳۷	لهجه
۱۳۸	دستان دروغین
۱۳۸	زبان بد
۱۳۸	ارتباطات نوشتاری
۱۴۰	ارتباطات الکترونیکی
۱۴۰	ارائه
۱۴۲	نشانه‌گذاری
۱۴۳	علامت‌دهی
۱۴۳	خلاصه‌سازی
۱۴۳	مهارت‌های شنیداری
۱۴۷	سکوت
۱۴۷	شبکه‌سازی
۱۴۸	توانایی پرسیدن سوالات
۱۴۸	پروژه یونسکو
۱۴۹	ارتباطات غیرکلامی
۱۵۸	بهترین اقدام برای موفقیت ارتباطات بین‌فرهنگی
۱۵۹	خلاصه
۱۶۰	منابع
۱۶۰	منابع جهت مطالعه بیشتر
۱۶۱	فصل ششم. انتخاب و آمادگی برای مأموریت‌های خارجی
۱۶۱	مقدمه
۱۶۴	صلاحیت‌های مورد نیاز
۱۶۵	معیار
۱۶۶	نقش در حال تغییر مدیران بین‌المللی
۱۶۶	روش‌های مورد استفاده برای انتخاب مأموریت‌های خارج از کشور

۱۰ □ ارتباطات میان فرهنگی: نظریه و کاربرد

۱۶۸	خطشناسی (گرافولوژی)
۱۶۸	مراکز ارزیابی
۱۶۹	شکست اعزام
۱۷۲	دیگر عوامل سهیم در شکست اعزام
۱۷۲	مشکل دوگانه شغلی
۱۷۳	هزینه‌های شکست در مأموریت خارجی
۱۷۳	هزینه‌های مستقیم
۱۷۳	هزینه‌های غیرمستقیم
۱۷۳	روش‌های آماده‌سازی
۱۷۴	آموزش پیش از عزیمت
۱۷۵	دوره‌های آموزشی
۱۷۵	آگاهی میان‌فرهنگی
۱۷۵	آموزش و اطلاع‌رسانی خاص درباره هر کشور
۱۷۶	آموزش زبان
۱۷۶	مهارت‌های مذاکره
۱۷۷	انتقال مهارت‌ها و دانش
۱۷۷	آموزش برای نیازمندی‌های خاص کسب‌وکار
۱۷۸	روش‌شناسی
۱۷۸	شوک فرهنگی
۱۷۹	مفهوم فاصله فرهنگی
۱۷۹	استرس تغییر
۱۸۰	نشانه‌ها
۱۸۱	واکنش‌ها به شوک فرهنگی
۱۸۲	مراحل شوک فرهنگی
۱۸۲	ماه عسل
۱۸۲	بحران
۱۸۳	بهبود
۱۸۳	تطبیق و سازگاری

فهرست مطالب □ ۱۱

بعضی دلایل عدم سازگاری با فرهنگ جدید ۱۸۴
استراتژی‌های مقابله ۱۸۵
بازگشت به کشور: مشکلات بازگشت ۱۸۶
سناریوی معمول در بازگشت ۱۸۷
شوك فرهنگ معکوس ۱۸۷
استراتژی‌های مقابله ۱۹۰
خلاصه ۱۹۲
منابع ۱۹۳
منابع بیشتر برای مطالعه ۱۹۳
فصل هفتم. رهبری در عرصه میان‌فرهنگی ۱۹۵
مدیریت و رهبری: تعریف ۱۹۶
رهبری در میان فرهنگ‌ها ۱۹۶
چالش‌های پیش روی رهبران قرن بیست و یکم ۱۹۶
رهبری اقدام محور ۱۹۷
رهبری موقعیتی ۱۹۸
معیار موقعیت ۱۹۸
سیک رهبری ۲۰۰
دلالت‌های میان‌فرهنگی رهبری ۲۰۵
پیشرفت رهبری برای زنان ۲۰۵
آموزش رهبری جهانی ۲۰۸
پروژه تحقیقاتی گلوب در رهبری در عرصه جهانی ۲۰۸
پروژه اینکا (INCA) ۲۰۹
شاپستگی‌های رهبری جهانی ۲۱۱
روش‌های انتخاب ۲۱۲
خلاصه ۲۱۳
منابع ۲۱۴
منابع جهت مطالعه بیشتر ۲۱۵

فصل هشتم. تشکیل تیم و کار تیمی بین المللی ۲۱۷	۲۱۷
مقدمه ۲۱۸	۲۱۸
نیازمندی ۲۱۸	۲۱۸
چالش ۲۱۹	۲۱۹
نقش‌های تیمی ۲۱۹	۲۱۹
ایجاد اعتماد ۲۲۳	۲۲۳
هم‌افزایی فرهنگی ۲۲۵	۲۲۵
مسائلی که هنگام کار کردن تیم‌های چندفرهنگی با یکدیگر به وجود می‌آید ۲۲۵	۲۲۵
موضوعات مربوط به زبان ۲۲۶	۲۲۶
استفاده از شوخی و شوخ طبیعی ۲۲۶	۲۲۶
آموزشی تیمی ۲۲۷	۲۲۷
جلسات ۲۲۸	۲۲۸
حوزه‌های مهم ۲۲۹	۲۲۹
آماده‌سازی ۲۲۹	۲۲۹
اهداف روش ۲۳۰	۲۳۰
انتظارات ۲۳۰	۲۳۰
چیدمان جلسه ۲۳۱	۲۳۱
دستور جلسه ۲۳۱	۲۳۱
زمان‌بندی ۲۳۲	۲۳۲
انتخاب زبان ۲۳۲	۲۳۲
حضور و شرکت در جلسه ۲۳۴	۲۳۴
رئیس ۲۳۴	۲۳۴
رویه‌ها و پروتکل ۲۳۵	۲۳۵
سبک‌های مشارکت ۲۳۶	۲۳۶
به دست آوردن توافق ۲۳۶	۲۳۶
پیگیری ۲۳۷	۲۳۷
روشناسی آموزش ۲۳۷	۲۳۷
جلسات مجازی ۲۳۸	۲۳۸

فهرست مطالب ۱۳ □

۲۴۰	خلاصه
۲۴۲	منابع
۲۴۲	منابع جهت مطالعه بیشتر
۲۴۵	فصل نهم. تأثیر فرهنگ بر مذاکرات بین المللی
۲۴۶	مقدمه
۲۴۶	تعاریف
۲۴۷	پرونکل
۲۴۸	تجارب مشترک
۲۴۹	شوخ طبعی
۲۵۰	زیان
۲۵۲	استفاده از مفسران و مترجمان
۲۵۲	هدیه دادن و میهمان نوازی
۲۵۳	اهمیت وجهه
۲۵۵	ارزیابی تأثیرات فرهنگی
۲۵۶	مهارت‌های شنیداری
۲۵۶	استفاده از نمایندگان و واسطه‌ها
۲۵۷	دستور کار
۲۵۸	ویژگی‌های یک مذاکره کننده بین المللی
۲۵۸	اصول مذاکره بین المللی
۲۵۸	ویژگی‌های سبک‌های مذاکره ملی برخی از کشورها
۲۵۹	سبک مذاکره انگلیسی
۲۶۱	سبک مذاکره آمریکایی
۲۶۲	سبک مذاکره فرانسوی
۲۶۴	سبک مذاکره آلمانی
۲۶۶	سبک مذاکره روسیه‌ای
۲۶۸	سبک مذاکره هندی
۲۷۰	سبک مذاکره ژاپنی
۲۷۴	سبک مذاکره چینی‌ها

سبک مذاکره عربی ۲۷۷
آموزش ۲۸۰
خلاصه ۲۸۰
منابع ۲۸۱
منابع جهت مطالعه بیشتر ۲۸۲
فصل دهم. چندفرهنگ‌گرایی و تنوع ۲۸۳
تعاریف ۲۸۳
تکثیرگرایی فرهنگی (پلورالیسم فرهنگی) ۲۸۶
جذب یا ادغام ۲۸۷
اقدامات مثبت و تأییدی ۲۸۷
تنوع ۲۸۸
قومیت‌گرایی ۲۸۸
قومیت ۲۸۹
قانون‌گذاری ۲۹۰
سیاست‌های ملی در مقابل چندفرهنگ‌گرایی و تنوع ۲۹۱
انگلستان ۲۹۱
سوئیس و کانادا ۲۹۳
فرانسه ۲۹۶
هلند ۲۹۷
بلژیک ۲۹۸
استرالیا ۲۹۹
مهاجرت ۳۰۰
اروپای متنوع در پروژه کاری ۳۰۱
خلاصه ۳۰۲
منابع ۳۰۲
منابع جهت مطالعه بیشتر ۳۰۳

فهرست مطالب ۱۵ □

فصل یازدهم. جهانی‌سازی و تأثیر آن بر فرهنگ.....	۳۰۵
مقدمه.....	۳۰۵
تعاریف جهانی شدن.....	۳۰۶
دھکده جهانی	۳۰۷
مؤلفه‌های جهانی‌سازی.....	۳۰۸
نیروهای پیش برنده جهانی‌سازی	۳۰۹
شرکت‌های جهانی	۳۱۱
آیا جهانی شدن یک افسانه است؟.....	۳۱۳
واکنش به جهانی شدن	۳۱۳
مخالفت با جهانی شدن	۳۱۶
همگرایی فرهنگی	۳۱۷
واگرایی فرهنگی	۳۱۸
روندهای آینده	۳۲۰
خلاصه	۳۲۲
منابع	۳۲۴
منابع جهت مطالعه بیشتر	۳۲۴
فصل دوازدهم. دیپلماسی فرهنگی و برنده‌سازی ملی	۳۲۵
مقدمه.....	۳۲۵
دیپلماسی فرهنگی.....	۳۲۶
سیر تحول دیپلماسی فرهنگی.....	۳۲۶
قدرت «نرم»	۳۲۷
قدرت «هوشمند»	۳۳۰
ابزار دیپلماسی فرهنگی	۳۳۰
مأموریت‌های فرهنگی	۳۳۰
شورای بریتانیا	۳۳۱
فرهنگ‌های فرانسه	۳۳۱
زبان و آموزش	۳۳۱
هنرها	۳۳۲

۳۳۲	دانش و تکنولوژی
۳۳۳	سازمان‌های مردم‌نهاد
۳۳۴	گردشگری
۳۳۵	خطوط هوایی‌مایی
۳۳۶	تغذیه
۳۳۷	سخنپردازی
۳۳۸	ورزش
۳۳۹	قهرمانان مردم‌وزن ملی
۳۴۰	دیاسپورا
۳۴۱	مدیریت برنده ملی
۳۴۲	ابزار برنده‌سازی ملی
۳۴۳	مطالعه موردی: المپیک ۲۰۰۸ پکن
۳۴۴	مطالعه موردی: المپیک ۲۰۱۲ لندن
۳۴۵	خلاصه
۳۴۶	منابع
۳۴۷	منابع جهت مطالعه بیشتر
۳۴۸	فصل سیزدهم. انتقال مهارت‌ها، فناوری و دانش
۳۴۹	مقدمه
۳۵۰	انتقال فناوری
۳۵۱	چالش
۳۵۲	مأموریت‌های تجاری
۳۵۳	نهاد توسعه بین‌المللی
۳۵۴	مشخصات مشاور امداد مؤثر
۳۵۵	تجزیه و تحلیل خطرات
۳۵۶	توافق‌نامه‌های دانشی
۳۵۷	تنظیمات کلید در دست
۳۵۸	قراردادهای مدیریتی
۳۵۹	موانع احتمالی در انتقال مهارت‌ها و دانش

فهرست مطالب ۱۷ □

۳۵۵	حساسیت‌های فرهنگی محلی .....
۳۵۶	سیستم‌های ارزشی مختلف .....
۳۵۶	مشکلات زبان .....
۳۵۷	تعريف ضعیف پروژه .....
۳۵۷	نیازمندی‌های آموزشی .....
۳۵۸	مقررات بهداشت و ایمنی .....
۳۵۸	مقاومت در برابر تغییر .....
۳۶۰	ارتباطات .....
۳۶۰	دخالت دولت و بوروکراتیک .....
۳۶۰	فناوری نامناسب .....
۳۶۰	نگرانی‌های زیستمحیطی .....
۳۶۱	مشکلات امنیتی .....
۳۶۱	انتخاب کارمندان .....
۳۶۱	سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی مشترک .....
۳۶۳	مطالعه موردی: انتقال فناوری به یک شرکت چینی .....
۳۶۶	مجوز و حق امتیاز دادن .....
۳۶۶	مجوز .....
۳۶۶	حق امتیاز دادن .....
۳۶۷	خلاصه .....
۳۶۹	منابع .....
۳۶۹	منابع جهت مطالعه بیشتر .....
۳۷۱	فصل چهاردهم. پروفایل فرهنگی و طبقه‌بندی .....
۳۷۱	مقدمه .....
۳۷۲	تعريف .....
۳۷۳	منابع موجود .....
۳۷۴	شاخص‌های کلیدی فرهنگی .....
۳۷۶	خوشه‌های فرهنگی .....
۳۷۶	قالب‌های کلیشه‌ای و تعمیم‌ها .....

خطوط گسل فرهنگی	۳۷۸
رابط میان عوامل شخصیتی و خصوصیت‌های میان فرهنگی	۳۷۹
آزمون شخصیت	۳۷۹
۱۶ عامل شخصیتی کتل	۳۸۰
پروفایل دیسک	۳۸۱
کاربرد میان فرهنگی آزمون شخصیت	۳۸۲
پروفایل گرافیکی	۳۸۳
پروفایل متحرک	۳۸۳
رویکرد چهار چوب	۳۸۴
پروفایل رادار	۳۸۵
محدودیت‌های پروفایل فرهنگی	۳۸۷
خلاصه	۳۸۸
منابع	۳۸۹
منابع جهت مطالعه بیشتر	۳۹۰
فصل پانزدهم. آموزش ارتباطات میان فرهنگی	۳۹۱
مقدمه	۳۹۲
روش تدریس	۳۹۳
آموزش زبان	۳۹۴
ارائه‌ها در وزراء مرزهای فرهنگی	۳۹۴
نشست‌های توجیهی مربوط به یک کشور	۳۹۶
مطالعات موردي	۳۹۸
سناریوهای حادثه بحرانی	۳۹۹
نمونه‌ای از یک حادثه بحرانی	۴۰۰
اظهارنظر	۴۰۰
کپسول‌های فرهنگی	۴۰۰
همانندساز فرهنگی	۴۰۱
شبیه‌سازی و نقش آفرینی	۴۰۳
ضرب المثل‌ها و ارزش‌های فرهنگی	۴۰۴

فهرست مطالب ۱۹ □

۴۰۵	نمونه‌ای از تمرین ضرب المثل
۴۰۶	تمرین‌های صحیح / غلط
۴۰۷	چک لیست‌های ارزش‌های فرهنگی
۴۰۹	تجارت در یک فرهنگ خارجی
۴۱۰	تمرین بر روی قالب‌های کلیشه‌ای
۴۱۲	تمرینات مربوط به برداشت
۴۱۳	خلاصه
۴۱۴	منابع
۴۱۴	منابع جهت مطالعه بیشتر
۴۱۷	نمایه

فهرست شکل‌ها

شکل ۱-۱. فرهنگ چیست؟ ^{۳۹}	
شکل ۱-۲. سبک‌های ارتباطاتی ^{۴۳}	
شکل ۱-۳. مشکل معمول ارتباطات ^{۴۸}	
شکل ۱-۴. موائع ارتباطات ^{۴۹}	
شکل ۱-۵. تعاریف بهشت و جهنم (عمدتاً ساختگی!) ^{۵۴}	
شکل ۱-۶. رویکرد استار (STAR) ^{۵۵}	
شکل ۱-۷. مقایسه ارتباطات با زمینه بالا و پایین ^{۶۳}	
شکل ۲-۱. خلاصه‌ای از فرهنگ تکزمانه و چندزمانه ^{۶۸}	
شکل ۲-۲. ابعاد زمینه بالا و پایین شکل ^{۷۰}	
شکل ۲-۳. چهار بعد هاستد ^{۷۳}	
شکل ۲-۴. نمرات برگزیده فاصله قدرت ^{۷۵}	
شکل ۲-۵. نمرات فردگرایی - جمع‌گرایی ^{۷۷}	
شکل ۲-۶. نمرات مردانگی - زنانگی ^{۷۹}	
شکل ۲-۷. نمرات کشورها در شاخص اجتناب از عدم اطمینان ^{۸۱}	
شکل ۲-۸. ارزش‌های پویایی کنفسیوسی ^{۸۳}	
شکل ۲-۹. نمرات جهت‌گیری بلند مدت ^{۸۴}	
شکل ۲-۱۰. نمرات بعد ششم ^{۸۶}	
شکل ۳-۱. نقشه مول ^{۱۰۵}	
شکل ۳-۲. مدل فرهنگی لوئیس ^{۱۰۸}	
شکل ۳-۳. سه گونه فرهنگ‌ها از نگاه لوئیس ^{۱۰۹}	
شکل ۴-۱. نمونه‌هایی از وام‌گیری زبان انگلیسی از سایر زبان‌ها ^{۱۱۶}	
شکل ۴-۲. تعریف «LINGUA FRANCA» از دیکشنری انگلیسی کالینز (۲۰۰۵) ^{۱۱۸}	
شکل ۴-۳. نمونه‌هایی از ترکیب فرانسوی و انگلیسی ^{۱۲۲}	
شکل ۴-۴. نمونه‌های از «واژه‌های دروغین» ^{۱۲۲}	
شکل ۴-۵. نمونه‌هایی در زبان انگلیسی-هندی ^{۱۲۶}	

فهرست مطالب □ ۲۱

شکل ۶-۴. نمونه هایی در زبان انگلیسی-استرالیایی.....	۱۲۷
شکل ۷-۴. نمونه هایی از انگلیسی - امریکایی	۱۲۸
شکل ۱-۵. ارتباطات غیرکلامی.....	۱۵۰
شکل ۲-۵. شکاف فرهنگی	۱۵۸
شکل ۱-۶. سه گروه اصلی مرتبط با ماموریت خارجی: فرد، خانواده و سازمان	۱۶۲
شکل ۲-۶. چرخه کامل شوک فرهنگی	۱۶۴
شکل ۳-۶. استرس‌ Zahای احتمالی.....	۱۸۰
شکل ۴-۶. رشد آگاهی فرهنگی	۱۹۲
شکل ۱-۷. چالش‌های پیش روی رهبران قرن بیست و یکم	۱۹۷
شکل ۲-۷. نیازهای یک مدیر بین‌المللی	۱۹۹
شکل ۳-۷. ابعاد اصلی رهبری.....	۲۰۹
شکل ۱-۸. شرح خلاصه نقش‌های تیم بلیین	۲۲۲
شکل ۲-۸. جلسات چندفرهنگی - حوزه‌های مهم	۲۲۹
شکل ۱-۹. جنبه‌های فرهنگی مؤثر بر مذاکره	۲۴۷
شکل ۲-۹. ارزیابی تأثیرات فرهنگی	۲۵۵
شکل ۳-۹. مبانی مذاکره	۲۵۸
شکل ۴-۹. وفاداری کنفوشیوس	۲۷۴
شکل ۱-۱۰. ویژگی‌های قومیت	۲۸۹
شکل ۲-۱۰. مشکلات مهاجران	۲۹۲
شکل ۱-۱۱. جهانی‌سازی: نیروهای محرک	۳۱۰
شکل ۲-۱۱. فرچن گلوبال پانصد ۲۰۱۱	۳۱۲
شکل ۳-۱۱. جهانی محلی شدن	۳۱۹
شکل ۱-۱۲. ابزارهای دیپلماسی فرهنگی	۳۳۰
شکل ۲-۱۲. ساخت تصاویر ملی	۳۳۳
شکل ۱-۱۳. مشخصات مشاور کمک مؤثر	۳۵۲
شکل ۲-۱۳. موانع انتقال مهارت‌ها و دانش	۳۵۵
شکل ۳-۱۳. مدل انتقال مؤثر	۳۶۵
شکل ۱-۱۴. انواع پروفایل فرهنگی	۳۷۳

۲۲ □ ارتباطات میان فرهنگی: نظریه و کاربرد

شکل ۲-۱۴. تجزیه و تحلیل چهارچوب: مثال انگلستان و آمریکا ۳۸۶
شکل ۱-۱۵. نتایج یادگیری ۴۰۴
شکل ۲-۱۵. ضربالمثل‌های انگلیسی ۴۰۵
شکل ۳-۱۵. خانم جوان / پیرزن ۴۱۲

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
وَلَقَدْ أَتَيْنَا دَأْوَدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَصَلَّنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
(قرآن کریم: سوره مبارکه النمل / آیه شریفه ۱۵)

سخن ناشر

رسالت و مأموریت دانشگاه امام صادق (ع) «تولید علوم انسانی اسلامی» و «تریتی نیروی درجه یک برای نظام» (که در راهبردهای ابلاغی مقام معظم رهبری مدظلله تعیین شده) است. اثربخشی علوم انسانی از مبانی معرفتی و نقش معارف اسلامی در تحول علوم انسانی، دانشگاه را بر آن داشت که به طراحی نو و بازمهندسی نظام آموزشی و پژوهشی جهت پاسخگویی به نیازهای نوظهور انقلاب، نظام اسلامی، و تربیت اسلامی به عنوان یک اصل محوری برای تحقق مأموریت خوبی پردازد و بر این باور است که علم توانم با ترکیه نفس می‌تواند هویت جامعه را متأثر در مسیر تعالی و رشد قرار دهد.

از این حیث «تریتی» را می‌توان مقوله‌ای محوری یاد نمود که وظایف و کارویژه‌های دانشگاه، در چارچوب آن معنا می‌یابد؛ زیرا که «علم» بدون «ترکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عاملی مشکل‌ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و دگرگون می‌سازد.

از سوی دیگر «سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و نمی‌توان منکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گرو انجام پژوهش‌های علمی و بهره‌مندی از نتایج آن هاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به حساب می‌آیند و نمی‌توان آینده درخشنانی را بدون توانایی‌های علمی- پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ‌گویی به این نیاز بنیادین است.

دانشگاه امام صادق (ع) درواقع یک الگوی عملی برای تحقق ایده دانشگاه اسلامی در شرایط جهان معاصر است. الگویی که هم‌اکنون ثمرات نیکوی آن در فضای ملی و بین‌المللی قابل مشاهده است. طبعاً آنچه حاصل آمده محصول نیت خالصانه و جهاد علمی مستمر مجموعه بنیان‌گذاران و دانش‌آموختگان این نهاد است که امید می‌رود با انکاء به تأییدات الهی و تلاش همه‌جانبه اساتید، دانشجویان و مدیران دانشگاه، بتواند به مرجعی تمام عیار در گستره جهانی تبدیل گردد.

۲۴ □ ارتباطات میان فرهنگی: نظریه و کاربرد

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (ع) با توجه به شرایط، امکانات و نیازمندی جامعه در مقطع کنونی با طرحی جامع نسبت به معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه، ارزیابی سازمانی - کارکردی آنها و بالاخره تحلیل شرایط آتی اقدام نموده که نتایج این پژوهش‌ها در قالب کتاب، گزارش، نشریات علمی و.... تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. هدف از این اقدام - ضمن قدردانی از تلاش خالصانه تمام کسانی که با آرمان و اندیشه‌ای بزرگ و ادعایی اندک در این راه گام نهادند - درک کاستی‌ها و اصلاح آنها است تا از این طریق زمینه پرورش نسل جوان و علاقمند به طی این طریق نیز فراهم گردد؛ هدفی بزرگ که در نهایت مرجعیت مکتب علمی امام صادق (ع) را در گستره بین‌المللی به همراه خواهد داشت. (انشاء الله)

ولله الحمد

معاونت پژوهشی دانشگاه

پیش‌گفتار

مقاله برجسته‌ای در روزنامه فاینشال تایمز در ۲۵ اوت ۲۰۱۲، موضوع اصلی این کتاب را که به موقع انجام و تحقیق شده است، خلاصه می‌کند - امکان و احتمال سوءتفاهم ناشی از عدم اذعان به تفاوت‌های ظریف در تفسیر به روشنی که از آن به عنوان زبان در نحوه ارتباط کارآمد در مژهای فرهنگی در حوزه‌های تجاری، سیاسی و زمینه‌های مرتبط استفاده می‌شود. «من تنها سعی می‌کردم که کمک کنم» باید در میان شش کلمه‌ای باشد که در هر زبانی از آن ترسید. ژاپنی‌ها برای نعمت‌های ناخوشایند عبارتی واضح‌تر دارند: «آریگیت میواکو^۱». این به معنای واقعی کلمه به معنای «سپاس از مشکلی که ایجاد کردید»، اما حاوی تفاوت‌های ظریف است: «من نمی‌خواستم شما این کار را برای من انجام دهید، در واقع من تلاش کردم تا از انجام این کار توسط شما جلوگیری کنم، اما شما مصمم بودید که مرا کمک کنید. شما این کار را کردید و اکنون مشکلات بزرگی برایم ایجاد شده است، اما در هر صورت قواعد اجتماعی بیانگر این است که من اینک باید از شما تشکر کنم».

این مثال ابتدایی ولی روشن، محصول «شوک فرهنگی» است که نویسنده‌گان آن را چنین تعریف می‌کنند: «هنگامی که وارد فرهنگ خارجی می‌شویم و در درک یا پیش‌بینی اینکه چرا مردم در آن فرهنگ به گونه‌ای متفاوت از فرهنگ ما رفتار می‌کنند، مشکل داریم، احساس می‌کنیم که از الگوهای رفتاری و مانوس در فرهنگ خودمان به طور ناگهانی جدا شده‌ایم، به گونه‌ای که ظرفات‌ها یا شبه معناها دیگر حمایت‌مان نمی‌کنند، قوانین نامشخص هستند و نمی‌دانیم چه چیزی مناسب یا نامناسب است».

یکی از تعاریف شوک فرهنگی این است: "شوک فرهنگ زمانی اتفاق می‌افتد که مسافری خود را در مکانی می‌یابد که در آنجا «بله» ممکن است به معنای «نه» باشد، قیمت ثابت قابل مذاکره

---

1. arigata meiwaku

است، جایی که منتظر ماندن در اتاق انتظار، دلیلی برای توهین در نظر گرفته نمی‌شود و جایی که خنده ممکن است به معنای عصبانیت باشد (آلوبن تافلر^۱). به همین ترتیب، کالورو اوبرگ^۲، که در حین کار میدانی خود در بروزیل در سال ۱۹۵۸، اصطلاح شوک فرهنگی را وضع کرد، چنین بیان می‌کند: «شوک فرهنگی ناشی از اضطراب است که بر اثر از دست دادن تمام نشانه‌ها و نمادهای معروف و مرسوم ما در رفتار اجتماعی هنگام زندگی در یک کشور خارجی، اتفاق می‌افتد» (کالورو اوبرگ، «شوک فرهنگی: سازگاری با محیط‌های جدید فرهنگی»، ۱۹۶۰^۳).

دقیقاً در اوج نفوذ امپریالیستی و تسلط اقتصادی غرب، انتظار می‌رفت افسران استعمارگر، نمایندگان شرکت‌ها، دیپلمات‌ها، سیاحان و مبلغان (که همگی نمونه‌هایی حرفه‌ای که با دنیای خارج درگیر بودند) به بهترین شکل ممکن بر مشکلات غلبه کنند. لذا با وجود اینکه در جوامع عمیقاً متفاوت از خود بودند، اعتماد به نفس (حداقل در ملاء عام) و در واقع نوعی بزرگ‌بینی داشتند و در نتیجه بر این باور بودند که اعتقادات خاص، سیستم‌های اداری و مراسم دینی آنها نسبت به نسخه محلی برتر است و مأموریت داشتند (در برخی موارد از طرف خداوند) که برای ترویج ارزش‌های غربی و روش‌های پیاده‌سازی آنها فعالیت کنند.

گفته می‌شود که تعهد ایدنولوژیک برای هرگونه گمراهی خصوصی یا مشکلات سازگاری با شرایط ناآشنا ایجاد شده است. شاید شوک فرهنگی در آنجا وجود داشته باشد، اما در بسیاری از موارد به صورت استوایی تحمیل شده است. حداقل نویسنده‌گان داستان‌ای ام فورستر^۴ در «گذاری به هند و جورج اورول در روزهای برمه^۵» این کار را درست با کاوش در زیر نمای مراسم، وظیفه عمومی و «لب سفت بالا» برای افشاری تضادهای موجود در مأموریت امپراتوری دریافت کردند. (اتفاقاً، مقاله اورول با عنوان «شلیک یک فیل» به نظر من شاید بهترین اظهار نظر در مورد تضادهای بین شک و تردید خصوصی و وظیفه عمومی در حکومت امپریالیستی باشد).

من آرزو نمی‌کنم که در واقع دستاوردهای کسانی را که در پاسگاه‌های مختلف مناطق دورافتاده امپراتوری خدمت کرده‌اند، نادیده بگیرم. به عنوان مثال، یک افسر ناحیه در سرویس استعماری وظیفه اداره یک قلمرو و به اندازه ولز را بر عهده داشت. تنها آنچه او باید به آن اعتماد داشت، مشروعیت وی در نظر رهبران خود (هر چند که این یک دارایی هدر رفته است) و اجرای عدالت مطابق نسخه محلی حاکمیت قانون بود. او غالباً تنها بود و برای دوره‌های طولانی از پایگاه جدا

1. Alvin Toffler

2. Kalvero Oberg

3. Kalvero Oberg, 'Culture Shock: Adjustment to New Cultural Environments', 1960

4. E.M. Forster

5. A Passage to India and George Orwell in Burmese Days

می شد، اما اکثریت قریب به اتفاق آنها با "شوک جدید" با شجاعتی تحسین برانگیز مقابله می کردند. برخی، مانند مواردی که در مطالعه یادبود فیلیپ میسون^۱ «مردانی که حکمرانی هندوستان را در دست گرفتند»^۲، مسئولان فرهنگ محلی شدند و در درک ما از جوامع دور دست نقش بسزایی داشتند.

با این وجود، عقب نشینی از امپراتوری در دهه ۱۹۴۰ و ۱۹۵۰ به این معنی بود که کشورهایی مانند بریتانیا هیچ راه جایگزینی برای انکاء به تجارت و سرمایه‌گذاری در مناطق دور دست ندارند. بازرگانان و دیپلمات‌ها به طور یکسان مجبور بودند با شماره‌های مخالف تازه و مستقل و مطمئن خود تجارت کنند، اگرچه مدتی طول کشید تا انگیزه‌ها و محدودیت‌های حاکم بر موقیت در این زمینه شناخته شود. در دوره بلا فاصله پس از جنگ خیلی آسان بود که باور کنیم کسانی که در مأموریت‌های اقتصادی یا سیاسی به کشورهای آفریقایی و آسیایی اعزام می‌شوند، بدون دشواری بسیار با زندگی در یک فرهنگ متفاوت سارگار خواهند بود. علاقه‌مندان ممکن است به رالف فورز^۳ به خاطر تکنیک ظاهرًا عجیب او در انتخاب نامزدهای احتمالی برای خدمات استعماری^۴ در دهه ۱۹۴۰ و ۱۹۵۰، مشورت دهند.

با گذشت زمان، تاثیر شوک فرهنگی بر کسانی که به نمایندگی از دولت‌ها و شرکت‌های بزرگ به خارج از کشور فرستاده می‌شوند، به همراه چگونگی مقابله با آن، برای مدیریت چالش‌های خود و ایجاد پاسخ‌های مناسب در راستای تولید موقیت به جای شکست، به رسمیت شناخته شد. بدین سبب، چگونگی زنده ماندن، در واقع چگونگی شکوفایی در یک فرهنگ بیگانه، باید کمتر به یک سنت وراثت رفتار یا کلمه از دهان متکی باشد. در اوایل پس از جنگ، این موضوع با ورود محققانی چون مارجوری پرهام^۵ در آکسفورد و کمبریج که دوره‌های ویژه‌ای برای کارمندان دولت استعماری طراحی کرده بودند، آغاز می‌شود. این کار هرگز در دنیای آزمایش‌های روان‌سنجی و موارد مشابه انجام نمی‌شد، اما به نظر می‌رسید که به اندازه کافی خوب کار کند. پس از آن، یک صنعت دانشگاهی در دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ توسعه یافت که هدفش کمک به کسانی که برای کار به خارج از کشور می‌روند و انبیاق آنها با شرایط محلی آسان نبود، بود.

مدارس کسب‌وکار در این زمینه بسیار مهم بوده‌اند و بدنگاهی از اساتید و محققان علمی را پرورش دادند و این نکته تأکید داشتند که کسانی که از طریق شرکت‌ها یا دولت‌های خود به خارج

1. Philip Mason's monumental

2. The Men Who Ruled India

3. Ralph Furse

4. Colonial Service

5. Marjorie Perham

از کشور فرستاده می‌شوند، باید درک پیشین از آنچه انتظار می‌رود و نیز چگونگی رفتار بدون ارتکاب تخلف و اینکه چگونه شرکت به یک نتیجه رضایت‌بخش که برای همه طرفین قابل قبول باشد، هر چند زمینه فرهنگی آنها متنوع است، داشته باشند.

آنچه به ویژه در مورد این تشخیص از دشواری‌های ارتباطات بین‌فرهنگی تأثیر می‌گذارد، وجود بخش بزرگی از ادبیات مربوطه است که توسط محققان و دست‌اندرکاران تولید می‌شود که چگونه بهترین راه حل مقابله با عدم قطعیت‌های زندگی مهاجران در خارج از کشور را در شرایطی که تجربه کردشته حرفه‌ای در کشور خود داشته‌اند، فراهم می‌کند.

تعداد محدودی از مدیران ارشد و آشنایان آنها، تعداد کمی از دیپلمات‌ها و افراد اعزام شده توسط سازمان‌های مردم‌نهاد، وقت و انرژی لازم برای طی کردن مسیر موفقیت‌آمیز خود را از طریق این ادبیات وسیع و ارزشمند دارند. دقیقاً به همین دلیل است که این کتاب بسیار مفید است. هر دو نویسنده از تجربه طولانی به عنوان اساتید و مشاوران در زمینه ارتباطات میان‌فرهنگی برخوردار هستند. هر دو در ادبیات مربوط به این موضوع کاملاً آگاهی دارند و تأثیر شوک فرهنگی را به خوبی درک می‌کنند. از همه مهم‌تر، متن این کتاب گزارشی صریح و مفصل درباره آنچه که افراد اعزام شده و مسافران تجاری ممکن است انتظار داشته باشند و بهترین راه حل موفقیت‌آمیز برای غلبه آنها بر مشکلات را ارائه و فراهم می‌کند. متن کتاب عاری از واژگان و عبارت‌ها سخت فهم و دشوار است. محتوای این متن بر اساس تحلیل دقیق و صریح از موانعی که در انتظار افراد مرتبط با کار و مسافرت خارجی است، نوشته شده است. در این کتاب، مطالعات موردي و تجزیه و تحلیلی که به راحتی قابل دسترسی نیست، ارائه می‌شود. به طور خلاصه، این کتاب به گونه‌ای واضح دارای عمق فکری و مبتنی بر درک صحیح از پیچیدگی ارتباطات میان‌فرهنگی است. علاوه بر این، از مشکلات انطباق کسانی که از کار قبلی خود به وطن‌شان مراجعت می‌کنند، غفلت نکرده است، چرا که شرایط در فرهنگ خانگی تغییر خواهد کرد: همکاران جدید منصوب می‌شوند و ساختارها و فرایندهای جدیدی طراحی می‌شوند.

نویسنده‌گان همچنین نسبت به تغییراتی که در صحفه جهانی از زمان پایان جنگ سرد رخ داده است، حساس هستند. بنابراین، آنها توجه ویژه‌ای به تأثیر جهانی شدن بر شرکت‌ها و دولت‌ها دارند. آنها به درستی بر «حرکت به سمت یک اقتصاد جهانی یکپارچه و وابسته‌تر» (چارلز هیل، تجارت بین‌المللی، ۲۰۰۳) تأکید می‌کنند. با این حال، مضمون کلی کتاب صریحاً یک پارادوکس را تصدیق می‌کند و آن این است که اگر چه «بازارهای ملی در یک بازار بزرگ ادغام شده‌اند»، جایی که قوانین حاکم بر روند اقتصادی خرید و فروش اکنون از پذیرش جهانی خوبی برخوردار

هستند، اما پاسخ‌های حرفه‌ای فردی اغلب در محصور فرهنگ هر فرد باقی می‌ماند. درک این نکته در عمل به معنای ارتباطات میان فرهنگی معقول است، که برای مذاکره موفقیت‌آمیز، چه ناشی از تعامل دیپلماتیک ارتدوکس یا امضای معامله تجاری یا سرمایه‌گذاری، بسیار مهم است. با همین اشاره، نمایندگان سازمان‌های مردم نهاد می‌توانند از قرار گرفتن در معرض مطالب این کتاب سود ببرند.

آنچه مطالعه این کتاب انجام می‌دهد - که مهم‌تر از سایر موارد است - ارائه نشانه‌هایی مفید و با دقت طراحی شده از آنچه نویسندهای «راهبردهای مقابله» می‌نامند است که برای راهنمایی کسانی که به دنبال ثروت خود - خواه دولت‌ها یا شرکت‌ها - در جهانی که استثناء‌گرایی فرهنگی منبع بالقوه تقسیم و سوءتفاهم عمیق است، بسیار مهم و مفید است. به مسافران توصیه می‌شود که این اثر عالی را در کیف‌های خود با کاغذهای اجتناب‌ناپذیر برنامه‌های تجاری، مقالات کنفرانس و همه هزینه‌های مورد نیاز برای غلبه بر مشکلات در سفرهای خارجی «دور یا نزدیک» به همراه داشته باشند.

جی‌ای اسپنس ابی ای
J.E. Spence OBE

مقدمه

همه ما در دنیای جهانی شده، متنوع و چندفرهنگی با سبک‌های مختلف ارتباطی و نگرش، رفتار و ارزش‌های فرهنگی متفاوت زندگی می‌کنیم. از اهمیت ویژه‌ای در مدیریت تجارت بین‌المللی، بازاریابی، مدیریت منابع انسانی و دیپلماسی برخوردار است که ما از لزوم بهبود ارتباطات میان‌فرهنگی بدانیم، چرا که بدون آن ممکن است شاهد شکست همکاری، تفاهم و اعتماد در حوزه تجارت، دیپلماسی و مذاکرات بین‌المللی باشیم.

ما باید بتوانیم پیچیدگی‌ها و پیامدهای تنوع فرهنگی را در حوزه‌هایی مانند ارتباطات کلامی و غیر کلامی، نگرش به زمان، شأن و جایگاه، اقتدار و ساختار سازمان‌ها شناسایی کنیم. سپس می‌توانیم چگونگی غلبه بر موانع ارتباطات میان‌فرهنگی را درک کنیم و در حوزه‌هایی مانند مذاکرات بین‌المللی، انتقال مهارت و دانش در فرهنگ‌ها، راه‌اندازی و کار در تیم‌های چندملیتی و استفاده از دیپلماسی فرهنگی به عنوان نوعی «قدرت نرم» مؤثر باشیم. ما همچنین باید بتوانیم صلاحیت‌ها و آموزش آگاهی فرهنگی مورد نیاز افراد برگزیده برای زندگی و فعالیت در این محیط چالش‌برانگیز را ارزیابی کنیم.

آگاهی میان‌فرهنگی و توسعه مهارت‌های مناسب ارتباطات میان‌فرهنگی پیش شرط لازم برای زندگی هماهنگ و کارآمد با سایر اعضای جامعه بین‌المللی است. ظهور هند و چین به عنوان غول‌های اقتصادی و افزایش نفوذ جهانی شدن باعث شده است تا بیشتر به بعد فرهنگی تجارت بین‌المللی، دیپلماسی و روابط بین‌الملل تأکید شود. در نتیجه، بسیاری از دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها رشته و مدرک دانشگاهی در آگاهی میان‌فرهنگی و ارتباطات متقابل فرهنگی / بین‌المللی را راه‌اندازی کرده‌اند و یا در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد خود، چه در انگلستان و چه در خارج از انگلستان، به این حوزه‌ها توجه و مراجعه کرده‌اند. بنابراین محتوای این کتاب به طور مستقیم برای مطالعات فرهنگی، دوره‌های تجارت بین‌المللی، مدیریت بین‌المللی، مدیریت منابع

انسانی، دیپلماسی بین‌المللی و مطالعات بین‌المللی کاربرد دارد. این کار همچنین برای کسانی انجام شده است که مسئول برگزاری دوره‌های مربوط به سازمان‌های عمومی، سازمان‌های مردم‌نهاد و شرکت‌های تجاری هستند.

به عنوان نویسنده‌گان، ما تجربه گسترده‌ای در زمینه آموزش این جنبه‌ها به دانشجویان انگلستان و بین‌المللی در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد داریم. ما همچنین به طور گسترده در آموزش‌های میان‌فرهنگی برای تجارت در انگلستان و خارج از کشور شرکت داشته‌ایم. چالش‌ما طراحی یک کتاب مرجع است که توسط دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی به عنوان یک راهنمای عملی برای توسعه درک عمیق‌تر از نیاز به آگاهی فرهنگی و ارتباطات میان‌فرهنگی استفاده شود. این محتوا بر اساس برنامه‌های متقابل فرهنگی است که توسط نویسنده‌گان تهیه شده و از طریق یک سری مطالعات کوتاه موردی و سناریوهای حادثه بحرانی، نظریه و عمل را با هم تلفیق می‌کند و مفاهیم کلیدی را با نمونه‌های متنوعی تحت پوشش قرار می‌دهد، که در پایان هر فصل با یک فهرست گسترده‌ای از آثار مرتبط پشتیبانی می‌شود. علاوه بر این، هر فصل می‌تواند به عنوان محتوایی برای توسعه یک بسته و درس آموزشی مورد استفاده واقع شود.

هدف این کتاب دستیابی به موارد زیر است:

- درک کاملی از پیشینه اصلی نظری و پژوهشی و مفاهیم مرتبط با ارتباطات میان‌فرهنگی، مقایسه ارزش و محدودیت‌ها و کاربرد آنها در موقعیت‌های معاصر؛
- شناسایی و به کارگیری راهبردهایی برای غلبه بر موانع ارتباطات میان‌فرهنگی مؤثر؛
- شناسایی و ارزیابی مزایای تبعیع‌فرهنگی و تدوین راهکارهای مقابله‌ای مناسب برای مقابله با شوک فرهنگی که هنگام زندگی و کار در خارج از کشور و بازگشت‌های بعدی به وطن به وجود می‌آیند؛
- ارزیابی نقش آگاهی فرهنگی در موضوعات مهم بین‌المللی از جمله جهانی‌سازی، چند فرهنگ‌گرایی، برندازی فرهنگی و دیپلماسی فرهنگی به همراه استفاده از انگلیسی به عنوان یک زبان اصلی بین‌المللی؛
- شناسایی مهارت‌های لازم برای موفقیت در محیط بین‌المللی، از جمله روش‌های انتخاب کارمند و گزینه‌های آموزش فرهنگی پیش از اعزام؛
- ارزیابی چگونه اثرگذاری مسائل فرهنگی بر مذاکرات بین‌المللی، رهبری، تصمیم‌گیری، انتقال مهارت و دانش در فرهنگ‌ها و نیز کار موفق در تیم چند فرهنگی؛

سپاسگزاری‌ها

ما می‌خواهیم به سهم، انگیزه و تشویقی که از استاد نبیل آیاد^۱ و همکاران مان در آکادمی دیپلماتیک لندن در دانشگاه وست مینستر^۲ و متعاقباً در پردیس لندن دانشگاه شرقی آنگلیا^۳ دریافت کردیم، اذعان کنیم.

کتاب ما مدلیون بحث و گفتگوهای مان با فارغ‌التحصیلانی است که ما هر دو مدرس ایشان در درس ارتباطات میان‌فرهنگی و آگاهی فرهنگی بودیم. دانشجویان ما از بسیاری از کشورها آمده‌اند و شامل کسانی در زمینه دیپلماتیک، سفارتخانه‌ها، کمیسیون‌های عالی و سازمان‌های بین‌المللی و همچنین شرکت‌های چندملیتی و ادارات دولتی بوده‌اند. همه آنها از طریق سمینارها، بحث‌ها و مشارکت در همایش‌ها به دانش ما کمک کرده‌اند و ما به تأثیر و اشتیاق آنها ادای احترام می‌کنیم. ما همچنین از مشارکت دانشجویان بین‌المللی کسب‌وکار خود، چه در دانشگاه و چه در دوره آموزش ضمن خدمت، که در آنها بر اهمیت ارتباطات میان‌فرهنگی در زمینه تجارت بین‌المللی تأکید کرده‌ایم، قدردانی می‌کنیم.

در این مدت، ما به طور فزاینده‌ای از لزوم تلاش برای تولید یک کتاب آسان و قابل خواندن اما جامع که شامل موضوعاتی باشد که به نظر ما اهمیت بسیاری دارد، آگاه شده‌ایم. امیدواریم که ما به آن دسته از متخصصانی که بیشترین تأثیر را از طریق تحقیقات خود داشته‌اند، اشاره داشته باشیم. ما این افراد را «علم فرهنگی» دانسته‌ایم که الهام‌بخش ما بوده‌اند تا از تأثیر فرهنگ بر دیپلماسی و تجارت در جهانی که به طور فزاینده‌ای به هم وابسته شده است، بنویسیم. ما لیست‌هایی برای خواندن بیشتر برای هر فصل تهیه کرده‌ایم و همچنین منابع خود را ذکر کرده‌ایم. با توجه به مورد دوم، ما پیش‌اپیش از هرگونه خطای قصوری عذرخواهی می‌کنیم. اگر ما در

---

1. Nabil Ayad
2. the Diplomatic Academy of London. the University of Westminster
3. University of East Anglia's London campus